

1. Na západní frontě klid (ukázka)

Toto je první člověk, kterého jsem usmrtil vlastníma rukama, kterého vidím zblízka, jehož umírání je mým dílem. Katca a Kropp a Müller také už viděli, když někoho zasáhli ranou z pušky, mnohým se tak stává v boji zblízka dokonce často. Ale každé jeho vdechnutí obnažuje mé srdce. Tyto hodiny patří umírajícímu, patří jenom jemu, má neviditelný nůž, kterým mne ubodává k smrti: čas a mé myšlenky. Co bych za to dal, kdyby zůstal naživu. Je těžké ležet zde a muset ho vidět a slyšet.

Ve tři odpoledne je mrtev. Pociťuji úlevu. Ale jen na chvíli. Brzo se mi začíná zdát, že ticho je ještě nesnesitelnější než sténání. Chtěl bych, aby se znova ozvalo chroptění, křečovitě, chraptivé, hned tiše hvízdavé, potom chraptivé a hlasité. Co dělám, je vyloženě nesmyslné. Ale musím se něčím zaměstnat. A tak ukládám mrtvého ještě jednou, aby se mu lépe leželo, ačkoliv už nic necítí. Zatlačuji mu oči. Jsou hnědé, vlasy má černé, po straně trochu zvlněné.

(...)

Odpoledne jsem klidnější. Můj strach byl neodůvodněný. Jméno už mě nepřivádí z rovnováhy. Záchvat miji. "Kamaráde," oslovuji mrtvého, ale říkám to vyrovnaně, klidně.

"Dnes ty, zítra já. Ale jestli z toho vyvážnu, kamaráde, budu bojovat proti tomu, co rozbilo nás oba: co tobě rozbilo život - a mně? - Také život. Slibuji ti to, kamaráde. Už se to nikdy nesmí stát. "

Slunce je nízko. Jsem tupý hlady a vyčerpáním. Včerejšek mi je jako mlha, nedoufám, že odsud ještě vyvážnu. Nadchází soumrak. Nyní se mi zdá, že je rychlý. Ještě hodinu. Kdyby bylo léto, ještě tři hodiny. Ještě hodinu.

Najednou se začínám třást, že by se před setměním mohlo něco přihodit. Už nemyslím na mrtvého, je mi najednou úplně lhostejný. Pojednou ve mně kypí lačná, dychtivá touha žít a před ní mizí všechno, co jsem si umiňoval. Jenom abych si v poslední chvíli nepřivolal neštěstí, mechanicky drmolím:

"Všechno splním, všechno splním, co jsem ti slíbil," - ale v tu chvíli už vím, že to neudělám.

Náhle mi napadá, že by moji vlastní kamarádi na mne mohli střílet, až polezu ze zákopu; nevědí přece, že jsem ještě naživu. Budu volat, jakmile budu v doslechu, aby mi rozuměli. A zůstanu ležet před zákopem, dokud mi neodpoví. První hvězda. Fronta zůstává klidná. Oddychuji si a rozčilením mluvím sám k sobě: "Ted' jenom žádná hlouposti, Pavle - klid, klid, Pavle -, a budeš zachráněn, Pavle." Působí to. Slyším-li své jméno, je to, jako by volal někdo jiný, a tak to má větší váhu. Tma houstne. Mé vzrušení se vybil, z opatrnosti čekám, až vzlétnou první světlice. Pak lezu z trychtýře. Na mrtvého jsem zapomněl.

Úkol 1 Popište Pavlovy pocity. Jak se mění jeho postoj k mrtvému vojákovu.

Úkol 2 - Rozhodněte o pravdivosti tvrzení vztahující se k dílu Na západní frontě klid.

Příběh vypráví student gymnázia. ANO – NE

Dílo je psáno v er-formě. ANO – NE

Hlavním hrdinou je Pavel. ANO – NE

Pavel během války nezabije žádného vojáka. ANO – NE

Pavel válku přežije. ANO - NE

Na západní frontě klid je novela. ANO – NE

Byl posledním z kamarádů, který ještě nezabil člověka ANO – NE

Úkol č. 3 - Srovnej přečtený úryvek z ukázkou z filmu – 1930 (scénář pro Hollywood napsal sám Remarque):

<https://www.youtube.com/watch?v=mw96cSYo9dU>

Návodné otázky: V čem se liší, jaká jsou specifika filmu a jaká knihy? Jak zachycují různá média prostředí? Jak se povedl převod chování hlavního hrdiny do filmové podoby? Funguje situace stejně dobře jako v knize? Je naopak něco, co kniha zachytit nedokáže a film ano?

2. Ernest Hemingway – Sbohem, armádo

Úkol č. 4 – Ztracená generace: Zjisti odpovědi (z internetu i prezentace) na následující otázky:

- Kdo poprvé použil tento název?
- Komu byl termín určen?
- Co měli autoři Lost generation společné?
- Jaké byly pocity vojáků a životní postoje zobrazované v dílech autorů této generace?

Sbohem, armádo! (1929, úryvek)

Hrdinou knihy je americký dobrovolník Frederick Henri, který po vstupu USA do války bojuje na italské frontě. Kromě jeho osobního příběhu můžeme v románu sledovat historické pozadí příběhu – události první světové války a postupné rozčarování jejích účastníků. Uvedená ukázka zachycuje epizodu, která měla na myšlenkový vývoj hlavní postavy významný vliv. Souvislosti ukázky: v bojové situaci je americký poručík Henri s několika dalšími vojáky zatčen italskou policií, která vojáky podezívá z dezertace a nepřátelství zcela bez znalosti věci.

„Co jste zač?“

„To uvidíte.“

„Co jste zač?“

„Vojenská policie,“ řekl jiný důstojník.

„Proč mi neřeknete, abych šel k vám, místo abyste na mě poslali tenhle aeroplán?“ Neodpověděli. Nemuseli odpovídat. Byli vojenská policie. „Postav ho k těm ostatním,“ řekl první důstojník. „Všimli jste si? Mluví italsky s přízvukem.“

„Ty taky, ty mizero,“ řekl jsem.

„Postavte ho k ostatním,“ řekl první důstojník. Odvedli mě za řadu důstojníků pod cestu ke skupině lidí na poli u řeky. Když jsme šli k nim, ozvaly se výstřely. Viděl jsem záblesky pušek a slyšel jsem rány. Došli jsme ke skupince. Stáli tu vedle sebe čtyři důstojníci, před nimi nějaký muž a vedle něho z každé strany jeden carabinieri. Skupina mužů, hlídaná carabinieri, stála vedle. Čtyři jiní carabinieri stáli poblíž vyslychajících důstojníků a opírali se o karabiny. Byli to carabinieri se širokými klobouky. Ti dva, co mě drželi, strčili mě ke skupince čekající na výslech. Podíval jsem se na muže, kterého důstojníci právě vyslychali. Byl to ten tlustý, šedovlasý malý podplukovník, kterého vytáhli z davu. Vyslychající jednali se vši rázností, chladem a sebeovládáním oněch Italů, kteří střílí, ale na něž nestřílí nikdo.

„Vaše brigáda?“ Řekl jim to.

„Pluk?“ Řekl jim to.

„Proč nejste u svého pluku?“ Řekl jim to.

„Víte, že důstojník má být u svých vojáků?“ Věděl to.

To bylo všechno. Promluvil jiný důstojník. „Jenom vy a vám podobní jste dopustili, že barbaři vnikli na posvátnou půdu naší vlasti.“

„Prosím?“ řekl podplukovník.

„Jenom zradou takových, jako jste vy, ztratili jsme plody vítězství.“

„Zažil jste někdy nějaký ústup?“ zeptal se podplukovník.

„Itálie nesmí nikdy ustoupit.“ Stáli jsme v dešti a poslouchali ho. Byli jsme tváří v tvář důstojníkům a zatčený stál před námi kousek stranou.

„Jestli mě chcete zastřelit,“ řekl podplukovník, „zastřelte mě, prosím vás, hned a už se mě na nic neptejte. Vaše otázky jsou pitomé.“ Pokřičoval se. Důstojníci se krátce poradili. Jeden napsal něco na blok: „Opustil své mužstvo. Podle rozkazu bude zastřelen,“ řekl.

Dva carabinieri odvedli podplukovníka na břeh řeky. Šel v dešti, stařec bez čepice, z každé strany jeden carabinieri. Nedíval jsem se, jak ho zastřelili, ale slyšel jsem výstřely. Vyslychali někoho jiného. Také tenhle důstojník ztratil spojení se svým mužstvem. Nebylo mu povoleno, aby podal vysvětlení. Křičel, když mu z bloku četli rozsudek, a křičel, jak ho odváděli; a když ho stříleli, vyslychali už dalšího. Dávali si záležet, aby horlivě vyslychali dalšího, právě když carabinieri stříleli toho, který byl vyslychán před ním. Takhle to samozřejmě nemohlo dopadnout jinak. Nevěděl jsem, jestli mám čekat, až mě začnou vyslychat, nebo jestli se mám pokusit o útěk hned. Byl jsem samozřejmě Němec v italské uniformě. Viděl jsem, jak jim mozek pracuje, jestli měli nějaký mozek a jestli pracoval. Byli to samí mladíci a zachraňovali svou vlast. Za Tagliamentem se formovala druhá armáda.

Od majora výš popravovali všechny důstojníky, kteří ztratili spojení se svým mužstvem. Stejně krátký proces dělali s německými agitátory v italských uniformách. Na hlavách jim seděly ocelové helmy. Z nás měli ocelové helmy jen dva. Měli je někteří carabinieri. Ostatní carabinieri byli v širácích. Říkali jsme jim aeroplány. Stáli jsme v dešti a

brali nás jednoho po druhém k výslechu a k zastřelení. Až dosud zastřelili každého, koho vyslýchali. Vyslýchající se vyznačovali onou krásnou nezaujatostí a oddaností přísné spravedlnosti, jakou se honosí lidé, kteří zacházejí se smrtí a sami nejsou v nebezpečí smrti. Vyslýchali právě nějakého plukovníka, velitele řadového pluku. Zrovna k nám došli další tři důstojníci. Kde je jeho pluk? Podíval jsem se na carabinieri. Dívali se na nově příchozí. Ostatní se dívali na plukovníka. Skrčil jsem se, protlačil jsem se mezi dvěma muži a se skloněnou hlavou jsem se rozběhl k řece. Na břehu jsem zakopl a se šplouchnutím jsem sletěl do vody. Voda byla velice studená a já zůstal pod hladinou co nejdéle.... (Hemingway, E. Sbohem, armádo, Praha 1974)

Úkol č. 5 Otázky k rozboru:

- a) Na čí straně bojuje hrdina románu?
- b) V jaké se ocitl situaci?
- c) Jak se k němu chovají Italové?
- d) Jaké zážitky si (na základě úryvku) z války odnášejí američtí dobrovolníci?

Úkol č. 6 – Poslechněte si referát Páji Malátkové na knihu Stařec a moře

<https://www.loom.com/share/8090456b3da34feca01e69cff3e26a72>

Vlastními slovy shrňte obsah díla:

Zhodnoťte prezentaci (vlastní názor) – pečlivost přípravy, schopnost zaujmout, přednes, srozumitelnost, přehlednost powerpointu

3. Romain Rolland – Petr a Lucie

Vymysli název této ukázky (podle vlastní fantazie): _____

Petr byl volán na vojnu se svými vrstevníky, osmnáctiletými chlapci. Za půl roku bude vlast potřebovat jeho těla. Válka se ho dožaduje. Už jen šest měsíců mu popřává. Šest měsíců! Kdyby aspoň bylo možné prožít toho půl roku bezmyšlenkovitě! Zůstat v těchto podzemních chodbách! Nespátřit již nikdy kruté denní světlo...!

Pohroužil se s uhánějícím vlakem do tmy a zavřel oči...

Když je otevřel - na několik kroků před ním, oddělena od něho dvěma cizími těly, stála dívka, zrovna přistoupivší do vozu. Napřed z ní uviděl jenom jemný profil pod stínem klobouku, světlou kadeř na pohublé tváři, světélko na líbezném líčku, krásnou linii nosu a vyklenutého rtu a pootevřená ústa, ještě teď rozechvělá spěšnou chůzí. Vešla mu do srdce dveřmi jeho očí; vešla tam celičká a dveře se za ní zavřely. Všechny venkovní zvuky zmlkly. Ticho. Klid a mír. Byla tam.

V příští stanici tlačence. Lidé se s křikem hrnuli do vozu již plného. Vlna lidských těl Petra strhla a nesla s sebou. Nad klenbou podzemní dráhy, tam nahoře v městě, temné výbuchy. Vlak se znovu rozjel. V té chvíli nějaký vyděšený muž, zakrývající si rukama tvář a sestupující k stanici podzemní dráhy, najednou se skutálel se schodů. Lidé ve vlaku ještě zablédli, jak se mu mezi prsty řine krev... A znovu černá chodba a temnoty... Ve voze zděšené výkřiky: „Němci jsou tady...!“ V tom všeobecném vzrušení všechna natlačená těla splývala v jeden celek a Petrova dlaň přitom uchopila ruku zlehka se ho dotýkající. A když zdvihl oči, spatřil, že je to Ona.

Úkol č. 7 - Napiš, co tě napadá bezprostředně po přečtení ukázky:

Úkol č. 8 - Pokuste se příběh stručně dokončit (aneb vzpomeňte si na divadelní představení).

Určete literární druh. _____

Určete literární žánr. _____

Charakterizujte Petra. _____

Určete časoprostorové údaje. _____

Vysvětlete, proč je často použito neukončených výpovědí? _____

Nalezněte společné a odlišné znaky děl Petr a Lucie a Romeo a Julie.

